

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Профорієнтація та профвідбір»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Психологія»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Психології
Семестр	1
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.психол.н., доц. Михальчук Юлія Олександрівна
Контактна інформація	yulimik@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Профорієнтація та профвідбір» буде корисна майбутнім психологам, які прагнуть оволодіти мистецтвом профорієнтаційної роботи в закладі освіти. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування вмінь ефективної профорієнтаційної роботи, що включає: діагностичну та консультативну. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації, методики психодіагностики тощо.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає уявлення студентам про сутність та особливості профорієнтаційної роботи; забезпечує професійну компетентність практичних психологів у сфері підготовки та кваліфікованого проведення психодіагностичного дослідження та профорієнтаційного консультування особистості. Завдання: озброєння студентів знаннями з історії розвитку та становлення психології профорієнтаційної роботи як наукової діяльності і практичної галузі психології, а також уміннями правильно і ефективно застосовувати можливості сучасної профорієнтаційної роботи у відповідній практико-психологічній діяльності.

психології		Здібності = біологічні задатки + праця. Загальні і спеціальні здібності. Рівні розвитку здібностей: задатки, здібності, талант, геніальність». Тест для визначення загального рівня здібностей Г.Айзенка. Темперамент та його роль у виборі професії. Відмінності між людьми за темпераментом. Слабкі і сильні сторони кожного з типів темпераменту. Визначення властивостей нервової системи за психомоторними показниками. Характер і професія. Характер і його значення для успішного здійснення професійних обов'язків. Взаємовідношення "Хочу" і "Мушу". Позиція дорослого: "Я хочу, тому я мушу". Опитувальник характеру. Залежність волі від розвитку інтелекту і культури. Вплив духовності людини на розвиток сили волі. Презентація «Як розвивати волю?»
Тема 3. Професіологія, професіографія та класифікація професій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів. Дискусія «Професіограма як джерело інформації про професію. "Можу", "хочу", "треба" - співвідношення між можливостями, здібностями людини та потребами суспільства». Анкета вибору професії. Мотиви вибору професії. Опитувальник Йовайши. Потреба в самоактуалізації - одна з найвищих потреб людини. професій. Опитувальник ДДО (Є.О.Клімова).
Тема 4. Форми і методи роботи з професійної просвіти	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття;	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів. Спілкування і його значення для успішного виконання професійної діяльності. Здібності до спілкування. Якості, що допомагають і заважають спілкуванню. Тест комунікативних і організаторських здібностей (КОС). Опитувальник діагностики емпатії.
Тема 5. Професійна	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до	Експрес опитування, складання термінологічного

спрямованість та план розвитку особистості	практичного заняття, опрацювання методики	словника, підготовка тестів. Світ професій. Психологічне есе «Зникнення старих професій і виникнення нових». Багатофункціональність та інтелектуальність - основні властивості сучасних професій. Помилки у виборі професії. Переваги і недоліки кожної професії. Знайомство з професіограмами. Методика для виявлення професійних нахилів особистості (М. Йовайши).
Тема 6. Психологія професійної кар'єри особистості	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, опрацювання методики	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів. Вимоги професії і мої можливості. Ринок професій. Поняття професійної придатності. "Центр занятості" та його функції. Вимоги до працівника: професіоналізм, відповідальність, комунікабельність. Дискусія «Професіоналізм = знання + досвід. Відповідальність = воля + доброта. Комунікабельність = уміння співпереживати і слухати». Тест на комунікабельність. Анкета самооцінки соціально-психологічної компетентності. Проведення опитування по місту Рівному «Мотиви вбору професії та задоволеність цим вибором», аналіз та інтерпретація результатів

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Вітковська О.І. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації / О.І. Вітковська. – К. : Наук. світ, 2001. – С. 64–74.
2. Закон України «Про зайнятість населення» від 01.03.1991.
3. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації / За ред. В.Ф. Моргуна. Навчальний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 168 с.
4. Довідник професій / [Упорядник Д.О. Закатнов, Н.В. Жемера, М.П. Тименко]. – К. : Видавництво "Українська книга", 2008.
5. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 № 2998.
6. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21.03.1991 № 21.
7. Климов Е.А. Как выбирать профессию / Е.А. Климов. – М., 1991. – 159 с.
8. Положення про державну службу зайнятості. Затверджено постановою Кабінету Міністрів УРСР від 24 червня 1991р. № 47.
9. Концепція державної системи професійної орієнтації населення.

10. Концепція про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів. Конвенція 142 від 04.06.75. Ратифіковано Україною 07.03.1979.
11. Положення про організацію професійної орієнтації населення (наказ Мінпраці України, Міносвіти України та Міністерства соціального захисту України від 31.05. 1995 р. за № 27/169/79).
12. Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається. Затверджено Мінюстом України 03.07.95 № 198/734.
13. Положення про територіальний центр професійної орієнтації населення (відділ територіального центру зайнятості) державної служби зайнятості.
14. Положення про методичну раду територіального центру професійної орієнтації населення (відділу територіального центру зайнятості) державної служби зайнятості.
15. Про порядок видачі суб'єктом підприємницької діяльності спеціальних дозволів (ліцензій) на надання послуг, пов'язаних із професійною орієнтацією населення. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.09.1996 р. за № 499/1524.
16. Заходи, щодо забезпечення працевлаштування молоді. Указ Президента України від 6 жовтня 1999 року № 1285/99. 41

Допоміжна

1. Бондарчук К.П. Професійне навчання незайнятого населення (досвід зарубіжних країн) / К.П. Бондарчук // Соціальний захист. – 1999. – № 4. – С. 67–74.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика: Учебник для вузов / Л.Ф. Бурлачуук. – СПб. : Питер, 2005. – 351 с.
3. Введення в соціальну роботу. Навчальний посібник. – К.: Фенікс, 2001. – 288 с.
4. Вітковська О.І. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації / О.І. Вітковська. – К. : Наук. світ, 2001. – С. 64–74.
5. Гетта В.Г. Методические рекомендации к лекции на тему «Профессиональная ориентация учащихся» / В.Г. Гетта, Н.Н. Дедович. – Чернигов, 1986.
6. Гончарова Н.О. Основи вибору професії: консультативний тренінг / Н.О. Гончарова. – Полтава : АСМІ, 2007. – 48 с.
7. Готовність учня до профільного навчання / [упоряд.: В. Рибалка / За заг. ред. С. Максименка, О. Главник]. – К. : Мікрос – СВС, 2003. – 112 с.
8. Грабська О.І. Профорієнтаційна робота зі школярами у гімназії / О.І. Грабська // Рідна школа. – 2004. – № 10. – С. 16–17.
9. Довідник професій / [Упорядник Д.О. Закатнов, Н.В. Жемера, М.П. Тименко]. – К. : Видавництво «Українська книга», 2008.
10. Єгорова Є.В. Психологічне дослідження професійного самовизначення старшокласників з різним типом усвідомлення проблеми вибору професії / Є.В. Єгорова // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні. – Харків : ОВС, 2002. – С. 384–394.
11. Жемера Н. Вибір професії: престиж чи усвідомленість? / Н. Жемера // Директор школи. – 2001. – № 45. – С. 10.
12. Закатнов Д.О. Технології активізації професійного самовизначення старшокласників / Д.О. Закатнов // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. – 2001. – № 6. – С. 99–104.
13. Зверева Д. Норми практики соціальної роботи канадської асоціації соціальних працівників / І.Д. Зверева // Практична психологія та соціальна робота. – 1998. – № 9. – С. 2–4.
14. Использование профдиагностики для решения задач управления персоналом (Методические пособия). – Томск, 1997. – 37 с.
15. Каленюк І. Деякі проблеми організації та фінансування професійної підготовки кадрів / І. Каленюк // Аспекти праці. – 2001. – № 8. – С. 14–17. 42
16. Калюжна Ю.І. Психологічні основи здійснення професійної роботи зі

- шкільною молоддю / Ю.І. Калюжна // Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти / [Автори-упорядники П.І. Матвієнко, Н.І. Білик, О.О. Новак]. – Полтава : ПОІППО, 2006. – С. 168–176.
- 17.Климов Е.А. Психолого-педагогические проблемы профессиональной консультации / Е.А. Климов. – М.; Знание, 1983, – 96 с.
- 18.Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения / Е.А. Климов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 512 с.
- 19.Кличко Н.Л. Формування професійних інтересів у майбутніх фахівців / Н.Л. Кличко // Рідна школа. – 2001. – № 2. – С 48–49.
- 20.Клімов Т.І. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: Практикум / Т.І. Клімов, І.О. Седляр, М.С. Янцур. – К., 1995. – 180 с.
- 21.Концепція профільного навчання в старшій школі. Документи // Завуч. – 2004. – № 16. – С. 3–13.
- 22.Корольчук М.С. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. – К. : Ніка-центр, 2006. – 536 с.
- 23.Критерии и показатели готовности школьников к профессиональному самоопределению / [под ред. С.Н. Чистяковой, А.Я. Журкиной]. – М. : Филология, 1997. – 80 с.
- 24.Кроки до самопізнання. Журнал для визначення профілювання / [автор-упорядник Н.О. Лук'яненко]. – Полтава, 2008. – 40 с.
- 25.Лавриченко Н.М. Педагогіка соціалізації: європейські абрисы / Н.М. Лавриченко. – Київ, 2000. – 444 с.
- 26.Липівський М. Управління професійною орієнтацією молоді; (правовий аспект) / М. Липівський. – К., 1984.
- 27.Єдина технологія обслуговування незайнятого населення в центрах зайнятості / [Маршавін Ю.М., Ляміна Л.Є., Фокас Л.М., Ружецький М.М., Поліванов В.Є. та ін.]. – К., 1999.
- 28.Мельник О.В. Основи вибору професій: експериментальна програма та збірник практичних завдань / О.В. Мельник, В.П. Романчук. – К. : Інститут проблем виховання АПН України, 2001. – 98 с.
- 29.Мерзлякова О. Методики професійного самовизначення / О. Мерзлякова, Г. Євдокимова. – К. : Шкільний світ, 2011. – 120 с.
- 30.Молодь на ринку праці. Збірник нормативно-правових актів. – Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України. – К., 2000. – 144 с. 43
- 31.Моргун В.Ф. Багатовимірна психодіагностика досягнень учня як перший крок профільної освіти / В. Моргун // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 1. – С. 1–5.
- 32.Моргун В.Ф. Методика багатовимірного аналізу досягнень учня з метою профілювання та профорієнтації / В.Ф. Моргун. – Полтава, 1997. – 16 с.
- 33.Моргун В.Ф. Опитувальник реального, бажаного і фантастичного бюджетів часу людини / В.Ф. Моргун. – Полтава : Оріяна, 2002. – 24 с.
- 34.Моргун В.Ф. Психологічний супровід професійної орієнтації / В.Ф. Моргун // Психолого-педагогічний супровід профілізації освіти: теорія і практика. Мат-ли Всеукр. н.-п. конф. (Полтава, 10-11 грудня 2008 р.) / За ред. В.Ф. Моргун. – Полтава : ПОІППО ім. М.В. Остроградського, 2008. – С. 29–31.
- 35.Организация, содержание и методика профориентационной работы в службе занятости: Сб. инструктивно-методических материалов. – М. : РУЦ ФСЗ, 1994.
- 36.Пазюченко Т.М. Професійна орієнтація на педагогічну працю: консультативний тренінг: Методичний посібник / Т.М. Пазюченко. – Київ, 2000. – 116 с.
- 37.Панок В.Г. Освітня стратегія щодо викоренення незаконного використання дитячої праці в Україні. Метод. рекомендації / В.Г. Панок. – К. : Ніка-Центр, 2003. – 26 с.

38. Підготовка до професійного навчання і праці (психолого-педагогічні основи): Навч. мет. пос. / [За ред. Г.О. Балла, П.С. Перепелиці, В.В. Рибалки]. – К. : Наукова думка, 2000. – 188 с.
39. Побірченко Н.А. Профорієнтація учнівської молоді : [посібник] / Н.А. Побірченко, А.Л. Шайкова. – К. : Наук. Світ, 2009. – 226 с.
40. Професійна діагностика / Упорядник Т. Гончаренко. – К. , 2004. – 120 с.
41. Професійна орієнтація: Підручник [для студентів] / Єгоров Є., Ігнатович О.М., Кобченко В.В., Литвинова Н.І., Марченко І.Б.; [за ред. О.М. Ігнатович]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 240 с.
42. Профессиональная ориентация (этапы и методы): Метод. реком. / Межрегион. заоч. нар. ун-т работников кадровых служб. – К. : Научно-внедренческий центр «Кадры», 1990. – 89 с.
43. Профконсультаційна робота, (методичні рекомендації, профдіагностичні тести та методики). – Чернігів, 1995. – 40 с.
44. Пряжников Н.С. Личная профессиональная перспектива / Н.С. Пряжников // Школьный психолог. – 2000. – № 16. – С. 14. 45. Пряжников Н.С. Перспективы отечественной профориентации // Н.С. Пряжников // Школьный психолог. – 2000. – № 19. – С. 5-44.
46. Пряжников Н.С. Профорієнтаційні ігри (проблемні ситуації, задачі, карткові методики): Учеб.-мет. пос. для студ / Н.С. Пряжников. – М. : МГУ, 1991. – 86 с.
47. Психологія праці та професійної підготовки особистості: Навчальний посібник / [за ред. П.С. Перепелиці, В.В. Рибалки]. – Хмельницький : ТУП, 2001. – 330 с.
48. Рибалка В.В. Психологія професійного самовизначення для здорових старшокласників: Методичні рекомендації / В.В. Рибалка. – К. : ІПППО АПН України, 2004. – 24 с.
49. Рибалка В.В. Співвідношення між соціально та індивідуально визначеними якостями особистості як передумова професійного самовизначення учнівської молоді / В.В. Рибалка // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія педагогіка, соціологія. – 2000. – № 3. – С. 32–37.
50. Синявський В.В. Методи психодіагностики в системі професійної консультації безробітних / В.В. Синявський. – УК., 2001. – 192 с.
51. Синявський В.В. Психологічні основи профорієнтаційної професіографії : [навчально-методичний посібник] / В.В. Синявський – ІПК ДСЗУ, 2010. – 96 с.
52. Синявський В.В. Професійна орієнтація у реформуванні загальноосвітньої та професійної школи / В.В. Синявський // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2000. – № 2. – С. 142– 150.
53. Солоза О.Г. Рефлексія оснований професійної діяльності в ігровому навчанні / О.Г. Солоза // Психологічна наука і освіта. – 2001. – № 2. – С. 68–73.
54. Технології професійної орієнтації населення в умовах ринку праці : [кол. мон.] / Н.А. Побірченко, Н.І. Литвинова, В.В. Синявський [та ін.]. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 256 с.
55. Тименко М.Л. Методичні засади вивчення особистості з метою самостійного вибору учнем майбутньої професії / М.Л. Тименко // Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту. – 2001. – № 4. – С. 94–98.
56. Уніят С. Вибір професії, або задача з багатьма невідомими / С. Уніят, С. Комінко. – Тернопіль : Підручники і посібники, 1997. – 87 с.
57. Шевчук С.П. Методи активного навчання соціальних працівників / С.П. Шевчук, О.С. Шевчук. – Чернігів : ДКП РВВ, 2000. – 114 с.
58. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи. Курс лекцій. Навчальний посібник / М.С. Янцур. – К. : Видавничий Дім «Слово». – 2012. –

464 с.

Інтернет джерела

1. Кириченко В. В. Психологічні основи професійної адаптації та вибору професії : Навчальний посібник / В. В. Кириченко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 110 с.
http://eprints.zu.edu.ua/14888/1/Кириченко%20В.В.%20Психологічні_основи_профорієнтації.pdf
2. Коропецька О. профорієнтація та профпідбір <http://194.44.152.155/elib/local/3231.pdf>
3. Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатович]. — Кіровоград : ІмексЛТД, 2014. — 240 с.
http://lib.iitta.gov.ua/709764/1/02_2650_Професійна%20орієнтація.pdf

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не запізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1	30
Змістовий модуль 2	30
Підсумковий контроль – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	

64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни